

دژهای پوشالی یهود به دادشان نرسید

شناسه خبر : ۱۴۰۸۸۱ یکشنبه ۲۶ فروردین ۱۴۰۳ - ۱۰:۵۰

یهودیان بنی‌نضیر چنان مغرور و از خود راضی بودند که تکیه‌گاهشان دژهای نیرومند و قدرت‌ظاهری‌شان بود، اما از آنجا که خدا می‌خواست بر همه روشن کرد که چیزی در برابر اراده او قدرت مقاومت ندارد.

به گزارش خبرنگار فرهنگی موج خبر، راهبردی که کافران از یهود علیه مسلمانان در طول تاریخ داشتند، دشمنی بی‌وقفه بوده است. خداوند در این باره فرمود «لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا...»؛ یقیناً سرسخت‌ترین مردم را در کینه و دشمنی نسبت به مؤمنان، یهودیان و مشرکان خواهی یافت. اما ماجرای یهودیان شبه جزیره محدود به دوران هجرت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله به مدینه نبود بلکه داستان آنان به گذشته‌های دور بلکه قبل از ولادت آن حضرت باز می‌گردد.

یهودیان بنا بر پیش‌بینی‌هایی که از تورات داشتند، سال‌ها در انتظار خاتم الانبیاء بودند. گروهی از آنان در پی دشمنی بودند و بنا بر عادت دیرینه‌شان در قتل انبیاء، قصد داشتند پیامبر را از میان بردارند و گروه اندکی از یهودیان با هدف ایمان به رسول آخرالزمان، انتظار ولادت و بعثت ایشان را می‌کشیدند.

این ماجرا با تمام حواشی که داشت، جلو رفت تا زمانی که پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله مقتدرانه به مدینه هجرت کرد و حکومت اسلامی را تشکیل داد. در آن زمان سه قبیله از یهودیان به نام‌های بنی‌نضیر، بنی‌قریظه و بنی‌قینقاع به آن دیار هجرت کردند و در آنجا ساکن شدند و با پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله پیمان عدم تعرض بستند، اما بعد از جنگ احد گروهی از آنان با مشرکان مکه همراه شد و علیه مسلمانان توطئه کردند، پیامبر اطلاع یافت و با آنان برخورد کرد و آن یهودیان را از شهر و دیارشان اخراج کرد. سوره حشر درباره تقابل یهودیان بنی‌نضیر با سپاهیان اسلام است. در آیات ابتدایی این سوره خداوند درباره علت شکست یهودیان بنی‌نضیر می‌فرماید:

«هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَ ظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ؛ یعنی «اوست که کافران از اهل کتاب را در نخستین بیرون راندن دسته جمعی از خانه‌هایشان بیرون راند. [شما اهل ایمان] رفتنشان را گمان نمی‌بردید، و خودشان پنداشتند که حصارها و دژهای استوارشان در برابر خدا [از تبعید و در به دری آنان] جلوگیری خواهد کرد، اما [اراده] خدا از آنجا که گمان نمی‌کردند به سراغشان آمد و در دل‌هایشان رعب و ترس افکند، به گونه‌ای که خانه‌هایشان را به دست خود و به دست مؤمنان ویران کردند. پس ای صاحبان بینش و بصیرت عبرت بگیرید.

منظور از «الْحَشْرِ» در اینجا اجتماع و حرکت مسلمانان از مدینه به سوی قلعه‌های یهود، و یا اجتماع یهود برای مبارزه با مسلمین است. آنها چنان مغرور و از خود راضی بودند که تکیه‌گاهشان دژهای نیرومند و قدرت ظاهری‌شان بود، اما از آنجا که خدا می‌خواست بر همه روشن کرد که چیزی در برابر اراده او قدرت مقاومت ندارد، حتی بدون آن که جنگی رخ دهد، آنها را از آن سرزمین بیرون راند. خداوند این لشکر نامرئی، یعنی لشکر ترس را که در بسیاری از جنگ‌ها به یاری مؤمنان می‌فرستاد، بر قلب آنها چیره کرد و مجال هر گونه حرکت و مقابله را از آنها سلب کرد. آنها خود را برای مقابله با لشکر برون آماده کرده بودند، بی‌خبر از آن که خداوند لشکری از درون به سراغشان می‌فرستد. (تفسیر نمونه آیت الله مکارم)

در قرآن، بارها ترس در دل دشمن، به عنوان یکی از امدادهای الهی شمرده شده است، از جمله: «قَذَفَ فِي قُلُوبِهِمْ

الرُّعْبَ» (26 احزاب)، «سَنَلْقَى فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ»² (151 آل عمران)، «سَأَلْقَى فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ»³ (12 انفال). پس ترس، سبب فرار دشمن و پیروزی مسلمانان بدون خونریزی می شود.

در مجموع، این آیات چند پیام مهم در بر دارد:

- 1- قهر خداوند نسبت به یهودیان پیمان شکن کافر، حکیمانه است، آنجا که فرمود «الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ؛ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ» او که در نهایت عزت و اقتدار و حکمت است، یهودیان را خارج کرد و از همین فراز بر می آید که نشانه عزت خداوند، تار و مار شدن یهودیان پیمان شکن و توطئه گر است.
- 2- تمام پیروزی ها را از خدا بدانیم
- 3- حساب توطئه گران اهل کتاب از حساب بقیه آنان جداست، لذا فرمود الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ؛ یعنی کافران از اهل کتاب اقدام به توطئه کردند.
- 4- محاسبات و تجهیزات کفار در برابر اراده الهی، ناکارآمد و بی فایده است، آنجا که فرمود «وَوَظَنُوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ»؛ یعنی گمان کردند که دژهای آنان در برابر خدا مانع و حفاظ ایجاد می کند.
- 5- در جنگ و جهاد با کفار، تمام محاسبات نباید بر اساس تجهیزات و امکانات مادی باشد، از این جهت فرمود «فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا»؛ یعنی [اراده] خدا از آنجا که گمان نمی کردند به سراغشان آمد.
- 6- خداوند هم سبب ساز است و هم سبب سوز، ترس را سبب قرار می دهد و دژها را از سببیت می اندازد. (تفسیر نور حجت الاسلام قرائتی)

پاورقی:

1. وَ أَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَاحِبِهِمْ وَقَدْ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا؛ و [خدا] کسانی را از اهل کتاب که گروه های دشمن را پشتیبانی کردند از قلعه های محکم و استوارشان پایین کشید و در دل هایشان ترس و بیم افکند، گروهی را می کشتید و گروهی را اسیر می کردید.
2. سَنَلْقَى فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ بِمَا أَشْرَكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَأْوَاهُمُ النَّارُ وَبِئْسَ مَثْوًى الظَّالِمِينَ؛ به زودی در دل های کافران ترس می اندازیم؛ زیرا چیزی را که خدا بر [حقانیت] آن دلیلی نازل نکرده، شریک خدا قرار داده اند، و جایگاهشان آتش است؛ و بد است جایگاه ستمکاران. (151 آل عمران)
3. إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبَّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا سَأَلْقَى فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ؛ [یاد کن] هنگامی را که پروردگارت به فرشتگان وحی کرد که من با شمایم، پس مؤمنان را [برای نبرد با دشمن] ثابت قدم دارید، [و] به زودی در دل کافران ترس می اندازم، پس سرهایشان را در هم کوبید و همه

انگشتان‌شان را قطع کنید.

انتهای پیام/

انتهای پیام/